

Strona bierna

Wbrew temu, czego moglibyśmy się domyślać, uważa się, że Strona ierna rozwinęła się po Stronie medialnej. (Robertson, s. 798; Zerwick, s. 72) Jednakże, ponieważ Stronę bierną można opisać prościej, omówimy ją najpierw.

Pamiętajmy, że **Strona** ma związek z relacją czasownika i jego podmiotu. W stronie **czynnej** podmiot wykonuje akcję. W stronie **biernej** podmiot jest odbiorcą akcji.

W [kursie 1 lekcji 2](#), rozważaliśmy następujące dwa zdania:

Byk depta ziemię.

Ziemia jest deptana przez byka.

W pierwszym zdaniu podmiotem jest „byk”, i to byk *aktywnie* depta. Czasownik „depta” jest w **stronie czynnej**.

W drugim zdaniu podmiotem jest „ziemia”, i ziemia jest *biernie* deptana. Czasownik „jest deptana” jest w **stronie biernej**.

W trybie oznajmującym bierne końcówki dla [czasów pierwotnych](#) są następujące:

	I. pojedyncza	I. mnoga
1. osoba	μαι	μεθα
2. osoba	σαι	σθε
3. osoba	ται	νται

W Czasie Teraźniejszym zmienna samogłoska poprzedza zakończenie, łącząc je z rdzeniem. W drugiej osobie liczby pojedynczej ta zmienna samogłoska lub samogłoska łącząca scala się z zakończeniem w [formie skurczonej](#)

Czas **Teraźniejszy Bierny Oznajmujący** tworzony jest poprzez zastosowanie [pierwszej zasady](#) zgodnie ze schematem:

rdzeń + zmienna samogłoska + pierwotne bierne zakończenie

dodaj pierwotne zakończenie...

	I. pojedyncza	I. mnoga
1. osoba	λυ μαι	λυ μεθα
2. osoba	λυ σαι	λυ σθε
3. osoba	λυ ται	λυ νται

... wstaw zmienną samogłoskę, O przed **μ** lub **ν** , w każdym innym przypadku **ε**

	I. pojedyncza	I. mnoga
1. osoba	λυ ο μαι	λυ ο μεθα
2. osoba	λυ ε σαι	λυ ε σθε
3. osoba	λυ ε ται	λυ ο νται

... W **drugiej osobie liczby pojedynczej** σ odpada, zaś ε i α łączą się, tworząc η, natomiast ι spada do indeksu dolnego ...

	I. pojedyncza	I. mnoga
1. osoba	λυ ο μαι	λυ ο μεθα
2. osoba	λυ η	λυ ε σθε
3. osoba	λυ ε ται	λυ ο νται

Oto koniugacja Czasu Teraźniejszego Biernego Oznamującego czasownika **λύω**

	I. pojedyncza	I. mnoga
1. osoba	λύομαι <i>jestem rozwiązany</i>	λύόμεθα <i>jestemy rozwiązani</i>
2. osoba	λύη <i>jesteś rozwiązany</i>	λύεσθε <i>jesteście rozwiązani</i>
3. osoba	λύεται <i>jest rozwiązany</i>	λύονται <i>są rozwiązani</i>

Czas **Dokonany** Bierny tworzony jest przez użycie [piątej zasady](#).

Oto koniugacja Czasu **Dokonanego** Biernego Oznamującego czasownika **λύω**

	I. pojedyncza	I. mnoga
1. osoba	λέλυμαι <i>Zostałem rozwiązany</i>	λελύμεθα <i>zostaliśmy rozwiązani</i>
2. osoba	λέλυσαι <i>zostałeś rozwiązany</i>	λέλυσθε <i>zostałście rozwiązani</i>
3. osoba	λέλυται <i>on został rozwiązany</i>	λέλυνται <i>zostali rozwiązani</i>

Zauważmy, że Czas **Dokonany** Bierny **nie używa zmiennej samogłoski** , a także, że **forma liczby pojedynczej drugiej osoby nie jest skrócona**.

Czas **Przyszły Bierny** jest tworzony przy użyciu [szóstej zasady](#).

Nauczyliśmy się kilku charakterystycznych zakończeń rdzenia, które powinniśmy już kojarzyć z różnymi częściami zasad. Na poniższym wykresie zwróćmy uwagę, że **θη** jest charakterystyczne dla części [szóstej zasady](#). Charakterystyczne zakończenia rdzenia nie zawsze są obecne dla danej części zasady. Na przykład, aktywne czasowniki **Drugiego Aorystu Czynnego** nie mają **σ** w [trzeciej części zasady](#) (choć może mieć **α**), Czasowniki czasu **Drugiego Dokonanego Czynnego** nie mają **κ** [czwartej części zasady](#), a **Drugie Aorysty Bierny** nie mają **θ** [szóstej zasady](#). Zamiast tych zakończeń rdzeni, rdzenie **Drugich Aorystów**, **Drugich Czasów Dokonanych** oraz **Drugich Czasów Zaprzeczonych** mają wewnętrzne zmiany. Mimo to bardzo pomocne będzie myślenie, że główne części charakteryzują wyróżnione litery.

Część zasady	λύω	λύ σ ω	ἔλυ σα	λέλυ κ α	λέλυμαι	ἐλύ θη ν
Czas Strona	<u>Teraźniejszy Czynny Depones Bierny</u>	<u>Przyszły Czynny Depones</u> σ	<u>Aoryst Czynny Depones</u> σα	<u>Dokonany Czynny</u> κα	<u>Dokonany Depones Bierny</u> brak zmiennej samogłoski	<u>Aoryst Bierny</u> θη
	<u>Przeszły Niedokonany Czynny Depones Bierny</u>			<u>Zaprzeczony Czynny</u> κει	<u>Zaprzeczony Depones Bierny</u> brak zmiennej samogłoski	<u>Przyszły Bierny</u> θησ

Oto koniugacja **Czasu Przeszłego Biernego Oznajmującego** dla czasownika **λύω**

I. pojedyncza		I. mnoga	
1. osoba	λυθήσομαι <i>zostanę rozwiązany</i>	λυθησόμεθα <i>będziemy rozwiązani</i>	
2. osoba	λυθήσῃ <i>zostaniesz uwolniony</i>	λυθήσεσθε <i>zostaniecie rozwiązani</i>	
3. osoba	λυθήσεται <i>on, ona, zostanie rozwiązany</i>	λυθήσονται <i>zostaną rozwiązani</i>	

Zauważmy, że **Czas Przyszły Bierny**, tak jak **Przyczyły Czynny**, dołącza **σ** do rdzenia. Zauważmy też, że podobnie jak w **Czasie Teraźniejszym Biernym**, forma drugiej osoby zostaje skrócona.

Strona medialna

Gdy używana jest **strona medialna**, podmiot wykonuje czynność, ale jest również zaangażowany w tę czynność w inny sposób. Podmiot może zarówno wykonać, jak i otrzymać czynność, lub może wykonać czynność we własnym imieniu, lub w inny sposób może być bardziej zaangażowany w czynność.

Być może najłatwiejszym sposobem myślenia o **stronie medialnej** jest jako o działaniach refleksyjnych (na samego siebie):

Judasz „powiesił się” (ἀπήγγατο apegzato , aorist, strona medialna oznajmująca słowa ἀπάγχω apegcho ; [Mt 27:5](#)).

Zastanówmy się nad koncepcją obrony, czyli ochrony kogoś przed czymś. W [1 Jana 5:21](#), „strzeżcie się” reprezentuje czasownik aktywny i zaimek zwrotny.

φυλάξατε ἑαυτὰ ἀπὸ τῶν εἰδώλων.

strzeżcie się bożków.

Porównajmy to [Łuk. 12:15](#), gdzie tę samą koncepcję wyraża się za pomocą **strony medialnej**:

φυλάσσεσθε ἀπὸ πάσης πλεονεξίας

strzeżcie się od wszelkiej chciwości.

Te przykłady mogą wydawać się sugerować, że **stronę medialną** można wyjaśnić jako jedynie refleksyjną. Ale jej znaczenie jest na ogół nieco bardziej subtelne i w rzeczywistości różni się w zależności od czasownika a nawet kontekstu. Robertson powiedział:

„Jedyną różnicą między **stronami czynną** a **medialną** jest to, że **medialna** zwraca szczególną uwagę na podmiot. W **stronie czynnej** podmiot po prostu działa; w **stronie medialnej** podmiot działa w jakiś sposób w stosunku do siebie. **Strona medialna** nie informuje jaka jest to konkretnie relacja. Musi to wynikać z kontekstu lub ze znaczenia samego czasownika.” (Robertson, [A Grammar of the Greek New Testament](#) , str. 804)

W niektórych czasownikach **strona medialna** wydaje się oznaczać, że *coś zrobiono dla siebie* lub *w jakimś stanie* . Na przykład w [Łuk. 2:3](#) (także [wers 1](#) i [wers 5](#))

„i poszli wszyscy aby się zapisać” (ἀπογράφεσθαι , Czas Teraźniejszy **Strona Medialna**, Tryb Oznajmujący czasownika Ἀπογράφω) *każdy do swojego miasta*”.

Koncepcja tutaj jest nie tylko czynna – ludzie nie rejestrowali po prostu kogoś innego. Nie jest też jedynie bierna. Nie zapisywano ich bez żadnego wysiłku z ich strony. Wydaje się jednak, że „zapisanie się” również nie oddaje dokładnie właściwej koncepcji. Tak jak nikt się nie szczepi, ale zamiast tego zostaje zaszczepiony, tak też oni nie zapisali się. Zostali zapisani, a można powiedzieć, że poszli dać się zapisać.

W [1 Kor. 6:11](#), warto zauważyć, że w triadzie *staliście się obmyci, uświęceni, usprawiedliwieni* , pierwsza kadencja jest **medialna**, a dwie ostatnie bierne. Uświęcenie i usprawiedliwienie dokonane są przez Boga. Ale podczas obmycia dochodzi zarówno do działania chrzczonego, jak i duchowego oczyszczenia dokonanego przez Pana. Dlatego Paweł pisze: „staliście się obmyci, zostaliście uświęceni, zostaliście usprawiedliwieni”. Paweł nie mówi, że *umyłeś* (str. czynna), ani nie *zostałeś obmyty* (str. bierna), ani nie *obmyliście się* (czasownik aktywny z zaimkiem zwrotnym), ale *się staliście się obmyci* (ἀπελούσασθε , aorist strona medialna, druga osoba l. mnogiej słowa ἀπολούω).

W [czasach pierwotnych](#) zakończenia **strony medialnej** są identyczne z zakończeniami **strony biernej**:

	I. pojedyncza	I. mnoga
1. osoba	μαι	μεθα
2. osoba	σαι	σθε
3. osoba	ται	νται

Oto koniugacja Czasu **teraźniejszego strony medialnej trybu oznajmującego czasownika λύω**

	I. pojedyncza	I. mnoga
1. osoba	λύομαι <i>stracam [dla / do / itd.] siebie</i>	λύόμεθα <i>stracamy [dla / do / itd.] siebie</i>
2. osoba	λύη <i>stracasz [dla / do / itd.] siebie</i>	λύεσθε <i>stracacie [dla / do / itd.] siebie</i>
3. osoba	λύεται <i>straca [dla / do / itd.] siebie</i>	λύονται <i>stracają [dla / do / itd.] siebie</i>

Czas Teraźniejszy Medialny jest identyczny w formie z czasem Teraźniejszym biernym.

Oto koniugacja **Czasu Przeszłego Dokonanego Medialnego Oznajmującego czasownika λύω**

	I. pojedyncza	I. mnoga
1. osoba	λέλυμαι <i>straciłem [dla / do / itd.] siebie</i>	λελύμεθα <i>straciliśmy [dla / do / itd.] siebie</i>
2. osoba	λέλυσαι <i>straciłeś [dla / do / itd.] siebie</i>	λέλυσθε <i>straciliście [dla / do / itd.] siebie</i>
3. osoba	λέλυται <i>stracił [dla / do / itd.] siebie</i>	λέλυνται <i>stracili [dla / do / itd.] siebie</i>

Czas Przeszły Medialny ma identyczną formę jak Przeszły Bierny. **Nie ma samogłoski zmiennej a forma liczby pojedynczej drugiej osoby nie zostaje skrócona .**

W przeciwieństwie do Czasu Przyszłego Biernego, Przyszły Medialny Oznajmujący jest tworzony przy użyciu drugiej głównej części. W związku z tym nie ma **θη**, który charakteryzuje Czas Przyszły **Bierny** . Jego powstawanie jest przewidywalne, wykorzystuje się **σ**, które charakteryzuje **drugą główną część** i prymarnie medialne/ bierne zakończenia, których się nauczyliśmy.

Oto to koniugacja **Czasu Przyszłego Medialnego Oznajmującego** czasownika **λύω**

I. pojedyncza			I. mnoga		
1. osoba	λύσομαι	<i>stracę [dla / do / itd.] siebie</i>	λυσόμεθα	<i>stracimy [dla / do / itd.] siebie</i>	
2. osoba	λύση	<i>stracę [dla / do / itd.] siebie</i>	λύσεσθε	<i>straciecie [dla / do / itd.] siebie</i>	
3. osoba	λύσεται	<i>straci [dla / do / itd.]- siebie</i>	λύσονται	<i>stracą [dla / do / itd.] siebie</i>	

Zauważmy, że forma liczby pojedynczej drugiej osoby jest skrócona.

Tak zwane Czasowniki Deponencyjne

Wiele czasowników ma formy medialne lub bierne, które często będą tłumaczone na polski przy użyciu czasowników strony czynnej. Przykładem jest ἔρχομαι, *przychodzę, idę*.

Tradycyjnie nazywa się je czasownikami **deponencyjnymi**. Słowo *deponent* pochodzi z łacińskiego *deponere = odłożyć na bok*. Termin ten sugeruje, że znaczenie medialne lub bierne zostało odłożone na bok dla tych konkretnych czasowników, nawet jeśli użyto formy medialnej lub biernej. Jednak w przypadku wielu tak zwanych czasowników deponencyjnych może się zdarzyć, że osoba mówiąca po grecku naprawdę spojrzęła na czynność, dzięki czemu strona bierna była odpowiednia, mimo że we współczesnym języku polskim opisywaliśmy tę akcję stroną czynną.

W każdym razie są to zwykle czasowniki, dla których nie znaleziono żadnej formy czynnej w greckim Nowym Testamencie. Na razie będziemy odwoływać się do tych czasowników w tradycyjny sposób. Oznacza to, że będziemy nazywać je czasownikami deponencyjnymi dla wygody i spójności z terminologią występującą w większości gramatyki dla początkujących.

Mówi się, że niektóre czasowniki są deponencyjne w jednym czasie, ale nie w drugim. Czasownik γινώσκω to Czas Teraźniejszy Czynny Oznajmujący. Ale w Czasie Przyszłym Oznajmującym będzie to γνώσομαι. Przetłumaczmy to jako *będę wiedział*, nawet jeśli ma on formę medialną. Innym przykładem jest czasownik *być*. Nauczyliśmy się już czasu Teraźniejszego Czynnego Oznajmującego słowa εἶμι. Czas Przyszły Oznajmujący koniuguje się w następujący sposób:

I. pojedyncza			I. mnoga		
1. osoba	ἔσομαι	<i>będę</i>	ἐσόμεθα	<i>powinniśmy być</i>	
2. osoba	ἔσῃ	<i>będziesz</i>	ἔσεσθε	<i>wy będziecie</i>	
3. osoba	ἔσται	<i>on, ona, będzie</i>	ἔσονται	<i>oni będą</i>	

οἶδα oraz ἤδην

οἶδα (*wiem*) ma formę czasu drugiego dokonanego, ale jest używany w znaczeniu teraźniejszym. ἤδην (*wiedziałem*) ma formę czasu drugiego zaprzeszczonego, ale jest używane w znaczeniu niedokonanym. Koniugacje są następujące:

I. pojedyncza		I. mnoga	
1. osoba	οἶδα ja wiem	οἶδαμεν my wiemy	
2. osoba	οἶδας ty wiesz	οἶδατε wy wiecie	
3. osoba	οἶδε (v) on ona, to wie	οἶδασι oni wiedzą	

I. pojedyncza		I. mnoga	
1. osoba	ἤδειν wiedziałem	ἤδειμεν wiedzieliśmy	
2. osoba	ἤδεις wiedziąłeś	ἤδειτε ty (pl.) wiedziąłeś	
3. osoba	ἤδει on, ona, ona wiedziąła	ἤδισαν wiedzieli	

Celownik Instrumentalny

Przejrzyj omówienie [przypadków](#) w lekcji 3, poziom I. Przestudiuj mytabelę odnoszącą się do 8 funkcji i 5 form, zwracając szczególną uwagę na różne funkcje celownika.

Niektóre podręczniki będą odnosić się do funkcji instrumentalnej jako *Dative of Means*. Ci, którzy odnoszą się do 8 przypadków, używając terminu „przypadek” w odniesieniu do różnych funkcji, nazywają to przypadkiem *instrumentalnym*. Forma nie różni się niczym od tego, czego nauczyliśmy się już o przypadku celownika. Ale jego funkcją jest wskazanie środków, za pomocą których coś się robi, zwłaszcza **bezosobowych**, za pomocą których coś się robi (jak w polskim narzędniku: kim, czym?).

Zwróćmy uwagę na rzeczowniki w celowniku w poniższych przykładach. W każdym przykładzie rzeczownik wskazuje, w jaki sposób coś się robi. W języku greckim nie jest wymagany przyimek, aby wyrazić pomysł, który będzie reprezentowany w języku angielskim przy użyciu słów *przez* lub *z*.

τῇ γὰρ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι [Efez. 2: 8](#)
bo łaską jesteście zbawieni *

τῷ δακτύλῳ κατέγραφεν εἰς τὴν γῆν [Jan. 8: 6](#)
palcem pisał na ziemi

ἔγραψα τῇ ἐμῇ χειρὶ [Gal. 6:11](#)
napisałem moją ręką

εἶπεν μεγάλης φωνῆς [Dzieje 14:10](#)
powiedział wielkim głosem

Zauważmy, że *bezosobowość* nie wyklucza aktu osoby. Oznacza to raczej, że określone środki przypisuje się do rzeczy, czy to jakiegos narzędzia, abstrakcyjnego pomysłu, czy nawet części ciała, takiej jak palec, ręka lub głos.

ὑπό z Dopełniaczem

Zwróćmy uwagę na kontrast między Celownikiem Instrumentalnym a użyciem ὑπό w dopełniaczu, przy czym zakładana agencja jest zwykle **osobista**. Rozważmy następujące przykłady:

ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου [Marek 1: 9](#)

został ochrzczony w Jordanie przez Jana

οὐ γὰρ ἔστιν ἐξουσία εἰ μὴ ὑπὸ θεοῦ [Rzym. 13: 1](#)

bo nie ma władzy, jeśli nie od Boga

Umieszczenie tuż przed słowem z początkową samogłoską, kilka przyimków z końcowymi samogłoskami podlega wyrzuceniu. Oznacza to, że ostatnia samogłoska przyimka jest usuwana, ponieważ przyimek jest wymawiany ściśle następującym słowem. Rozważmy następujące przykłady i zauważmy, że ponownie w tych fragmentach zakładana jest agencja **osobista**:

ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνη ποταμῷ [Marek 1:5](#)

zostali ochrzczeni przez niego w rzece Jordan

οὗτος ἔγνωσται ὑπ' αὐτοῦ [1 Kor. 8:3](#)

ten był przez niego znany

Zauważmy, że ὑπό nie jest używane wyłącznie do celów osobistych, jak pokazano w [Mat. 11:7](#) (ὑπὸ ἀνέμου = przez **wiatr**) i [Jakuba 1:14](#) (ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας = według **własnego pragnienia**).

* Jest to przykład konstrukcji peryferyjnej, obrzezanie, w którym idea werbalna jest wyrażana za pomocą kombinacji czasowników, często formy εἰμί w połączeniu z imiesłowem. W tym przykładzie ἐστε σεσωσμένοι „jesteście będący zbawieni” może być tłumaczone bardziej idiomatycznie, „zostaliście zbawieni”.